

ОБМЕЖЕННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ЗАРУБІЖНИХ МЕТОДИК ПРОГНОЗУВАННЯ БАНКРУТСТВА НА УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

ст.викладач Антонюк Н.А., студентка гр. Ф-92 Гиренко І.С.

На сьогоднішній день для більшості українських підприємств характерним є однакове коло проблем: зміна економічного середовища, в якому вони існують, втрата традиційних ринків збуту власної продукції, зміна системи планування і, як результат – порушення ритмічності виробничої діяльності, нестабільність правового поля. А це, в свою чергу, призводить до згортання діяльності та банкрутства. Тому на вітчизняних підприємствах необхідно впроваджувати ефективну систему раннього попередження і реагування на загрозу критичної неплатоспроможності.

Вагомий внесок у вирішення проблемних питань з банкрутства та антикризового управління зробили вітчизняні вчені: І. Жук, Л. Лігоненко, О. Терещенко, Т. Тесленко та ін.

Для вітчизняної практики є характерним розгляд типових методик у всіх дослідженнях. До останніх можна зарахувати: модель Альтмана, модель Спрінгейта, модель Тафлера і Тішоу, модель Ліса, показники Бівера та модель R. Модель Альтмана є однією з найперших моделей аналізу ймовірності банкрутства підприємства, яка ґрунтувалася на основі дискримінантного аналізу. Інші моделі, що здобули популярність серед вітчизняних науковців, є послідовниками застосування алгоритму побудови моделі аналізу ймовірності банкрутства неплатоспроможного підприємства (модель Спрінгейта, модель Тафлера і Тішоу, модель Ліса та модель R)[1].

Безумовно, вище перераховані моделі є важливим надбанням західної науки у сфері антикризового управління, що становить неабиякий теоретичний інтерес для вітчизняних науковців. Проте дані методики прогнозування банкрутства зарубіжних авторів мають ряд суттєвих обмежень для їх використання на українських підприємствах:

- більшість зарубіжних методик діагностики ймовірності банкрутства побудовані з використанням вагових коефіцієнтів показників, що розраховані на основі американських аналітичних даних минулих років. Отже, в зв'язку з цим вони не відповідають сучасній економічній ситуації;

- дані моделі не адаптовані до вітчизняної економіки і не враховують специфіку діяльності українських підприємств, а саме: особливості в системі бухгалтерського обліку і податковому законодавстві, вплив інфляції на формування показників діяльності підприємства, галузеву приналежність підприємства та ін;

– вагові значення коефіцієнтів в окремих моделях не збалансовані, комплексно не відображають усі аспекти ліквідності, платоспроможності, прибутковості, ділової активності та конкурентоспроможності підприємства;

- граничні значення показників, що запропоновані зарубіжними вченими часто є недосяжними для українських підприємств. Разом з тим вказані методики дають можливість визначити наближення банкрутства підприємства (стадії кризи) та не дозволяють спрогнозувати перехід підприємства від однієї стадії життєвого циклу до іншої [2];

– за допомогою застосування дискримінантних функцій отримують лише прогноз щодо вірогідності критичної неплатоспроможності підприємства в майбутньому та не отримують інформації про можливості його перспективного розвитку;

– спектр зацікавлених осіб, які можуть використовувати для аналізу зарубіжні моделі діагностики банкрутства, істотно обмежується тим, що даних типових форм фінансової звітності, які підлягають офіційному оприлюдненню, може бути недостатньо для обчислення значення інтегрального показника багатофакторної дискримінантної функції.

З метою забезпечення більшої об'єктивності результатів аналізу на основі застосування зарубіжних моделей і методик прогнозування загрози критичної неплатоспроможності на національних підприємствах необхідно: поєднувати в процесі аналізу кількісні та якісні критерії, що сигналізують про потенційну загрозу банкрутства; враховувати особливості розвитку економічних циклів у певній галузі при визначенні індикаторів кризових явищ на підприємстві; узагальнювати світовий досвід у розробленні методичного інструментарію діагностики потенційного банкрутства і максимально адаптувати його до умов діяльності та інформаційного забезпечення вітчизняних підприємств; застосовувати комплексний інтегральний підхід до оцінювання фінансового стану суб'єктів господарювання, що зазнали фінансових ускладнень у діяльності [3].

1. Глушук О.М. Зарубіжні методи аналізу ймовірності банкрутства неплатоспроможного підприємства / Глушук О.М. // Міжнародний збірник наукових праць. - №3(21). - с. 87-95 - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://eztuir.ztu.edu.ua/54/1/87.pdf>

2. Лепейко Т.І. Доценко Т.О. Аналіз сучасних методик прогнозування ймовірності банкрутства підприємств - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/fkd/2011_1/part2/38.PDF

3. Г.Островська. Аналіз практики використання зарубіжних методик (моделей) прогнозування ймовірності банкрутства підприємств / Г.Островська, О.Квасовський // Галицький економічний вісник. — 2011. — №2(31). — с.99-111 - (проблеми мікро- та макроекономіки).

Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О. Ф. (м. Суми, 24–26 квітня 2013 р.) : у 4 т. / за заг. ред. О. В. Прокопенко. – Суми : Сумський державний університет, 2013. – Т. 4. – С. 159-161.